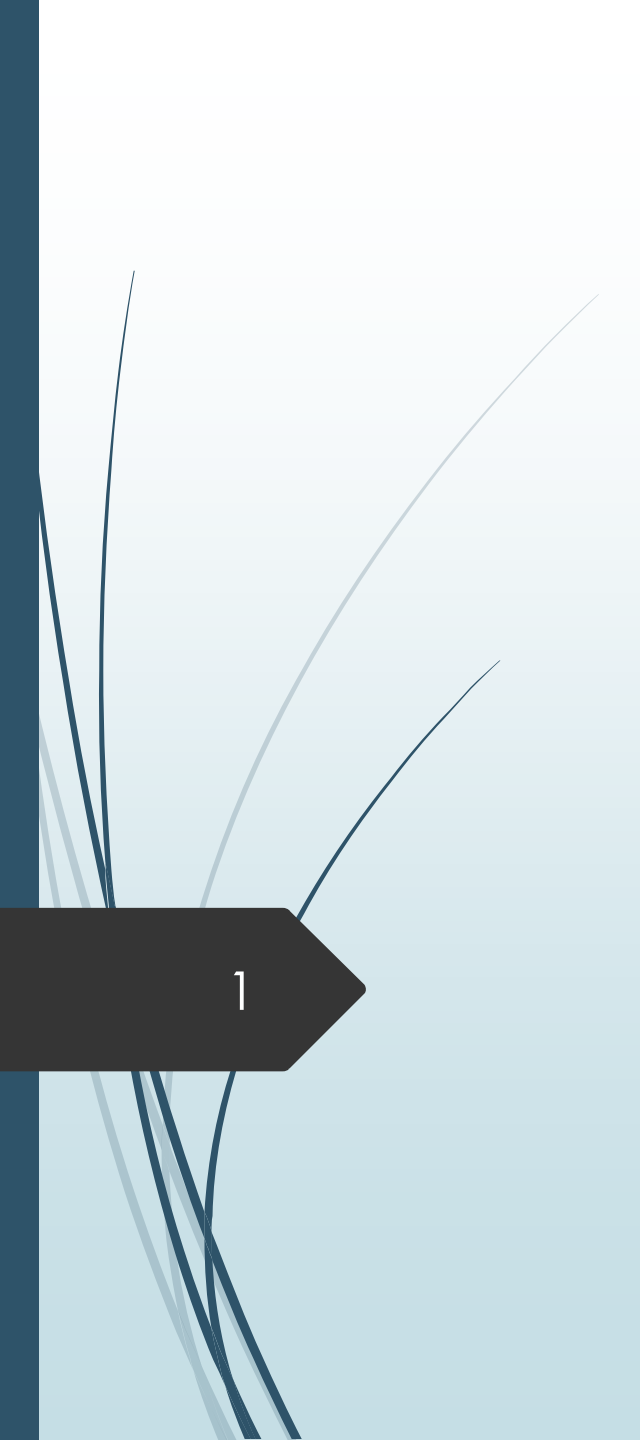

קדם משפט, הגשת בקשות והגשת ראיות

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018

סיגל רסלר-זכאי, שופטת

סגנית נשיא, בית משפט שלום תל אביב

תכליתן של תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (תקנות 1-2)

- ✓ יצירת ודאות דיונית בניהול המשפט.
- ✓ יצירת הליך שיפוטי ראוי והוגן.
- ✓ הגעה לתוצאה נכונה וצודקת.
- ✓ הגעה לחקר האמת.
- ✓ שוויוניות, מידתיות ויעילות.

מטרותיו העיקריות של קדם המשפט

- ✓ צמצום והגדרה של המחלוקות שבין בעלי הדין ;
- ✓ בחינת האפשרות של פשרה.
- ✓ הכנה והיערכות לשלב ההוכחות;

האמצעים להשגת המטרות אותן מבקשות התקנות להשיג:

✓ פישוט והאחדה של סדרי הדין הקיימים ;

✓ קביעת מדדי זמן וכמות ;

✓ גילוי הדדי ושקיפות ;

איזון אינטרסים – תקנה 5

" בית המשפט יאזן, לפי הצורך, בין האינטרס של בעלי הדין ובין האינטרס הציבורי ; לעניין זה, "אינטרס ציבורי" – נגישות הציבור למערכת בתי המשפט לרבות קיומו של דיון משפטי צודק, מהיר ויעיל, חיסכון במשאבי זמן ועלויות, מניעת הכרעות סותרות ומניעת שימוש לרעה בהליך השיפוט".

ביישום מטרות קדם המשפט מעורבים שלושה אינטרסים חשובים:

- ✓ אינטרס התובע ;
- ✓ אינטרס הנתבע ;
- ✓ אינטרס הציבור.

שלבי בירור ההליך האזרחי:

שלב הטיעון

שלב קדם המשפט

שלב הדיון

מתן פסק הדין

סדר המטלות העיקריות שעל עורכי הדין לבצע עד

ישיבת קדם המשפט הראשונה

הגשת כתבי טענות: כתב תביעה, כתב הגנה, תביעה שכנגד, הודעה לצד שלישי (תוך ציון המועד האחרון)

העלאת טענות מקדמיות במסגרת כתבי הטענות

קיום דיון מקדמי עצמאי בו ילבנו הצדדים את המחלוקת תוך גילוי ושקיפות הדדיים/קיום פגישת מהו"ת

מיצוי הליך השאלונים וגילוי המסמכים

הגשת רשימת עדים הכוללת פירוט תמציתי של מטרת העדות (עד 20, 14 ימים לפני)

פניות (תקנה 55)

התקנות החדשות מבקשות ליצור הבחנה בין בקשות מהותיות ובין בקשות דיוניות.

- ✓ כאשר מדובר בפנייה לבית המשפט שהיא בנושא מהותי – מדובר בבקשה, ויחולו עליה הוראות תקנה 50 לתקנות החדשות; כאשר מדובר בעניין טכני-ניהול – הארכת מועד לביצוע החלטה, שינוי מועד דיון וכן הלאה – מדובר בפנייה, ויחולו עליה הוראות תקנה 55 לתקנות החדשות.
- ✓ ההסדר הקבוע בתקנה 55 יוצר מעין "טופס" המאפשר לבית המשפט לקבל את מלוא המידע הדרוש לשם מתן החלטה בפנייה, ואמור לחסוך את הצורך לחפש מידע בתיק.

פניות (תקנה 55)

פניות בעניינים טכניים הנוגעים לניהול השוטף של ההליך כגון: שינוי מועדים והגדלת היקף כתבי טענות.

הכלל:

- ✓ יש לצרף עמדת בעל הדין שכנגד.
- ✓ יש לציין תאריך מבוקש לשינוי המועד; מס' פניות קדומות שהוגשו באותו עניין.

החריג:

- ✓ לא ניתן לצרף העמדה בשל התנהלות הצד שכנגד.
- ✓ לא ניתן לצרפה בשל נסיבות אחרות שלפונה לא הייתה שליטה עליהן.

סוגי בקשות בהתאם לשלב בהליך:

בקשות שניתן להגיש
בכל שלב

בקשות שניתן להגיש
בטרם הגשת כתב
טענות אחרון

בקשות שניתן להגיש
לפני קדם משפט

רשימת בקשות שתידון
בקדם משפט ראשון

בין הגשת כתב
טענות אחרון וקדם
משפט ראשון
מתקיים מעין
"עוצר בקשות"

בקשות שניתן להגישן בכל שלב של ההליך תקנה 49 (א)

(1) בקשה לסעד זמני לפי פרק ט"ו ;

(2) בקשה לגביית עדות מוקדמת לפי תקנה 73 ;

(8) בקשה לפסלות שופט לפי תקנה 173 ;

(10) בקשה לאישור הסדר פשרה, הסדר גישור או הסדר דיוני.

בקשות שניתן להגיש לא יאוחר מ- 60 יום מהגשת כתב הטענות האחרון - תקנה 49(א)

➤ (3) בקשה לעיכוב הליכים לפי חוק הבוררות, או תניית שיפוט;

➤ (4) מבקשה לבדיקה על ידי מומחה;

➤ (5) בקשה לצירוף צד להליך;

➤ (6) בקשה לאיחוד תובענות;

➤ (7) בקשה לתיקון כתב טעות.

רשימת הבקשות – תקנה 49 (ג) פניה לצד שכנגד - תקנה 49 (ד)(ה)

בעל דין יגיש רשימה שבה יציין את הבקשות שבהן הוא מבקש שבית משפט ידון, וזאת לא יאוחר מ- 20 ימים לפני המועד שנקבע לישיבת קדם המשפט הראשונה.

הכלל:

תנאי להכללת בקשה ברשימת הבקשות:

פניה מוקדמת לצד שכנגד – 7 ימים לפני הגשת רשימת הבקשות.
הצד שכנגד רשאי להגיב בתוך 14 יום מיום שהומצאה לו הרשימה.

הפירוט שיינתן לכל בקשה ברשימה יכלול: תקנה 49 (ה)

- ✓ סוג הבקשה ;
- ✓ פירוט תמציתי של עניינה של כל בקשה, הטענות שנטענות במסגרתה והראיות שבעל הדין מבקש להביא בתמיכה ;
- ✓ פירוט באיזה מתכונת מבקש בעל הדין לדון בבקשה.

היקף הפירוט לגבי כל בקשה והיקף התגובה של הצד שכנגד לא יעלה על עמוד אחד.

רשימת הבקשות תקנה 49 (ז)

- ✓ בקשה שלא נכללה ברשימה, לא ניתן יהיה להגישה במועד מאוחר יותר אלא ברשות בית המשפט.
- ✓ הרשות לא תינתן אלא אם בית המשפט שוכנע כי לא ניתן היה לציין את הבקשה מוקדם יותר או שיש הצדק סביר למחדל.

תקנה 63 (ב) "בישיבת קדם-המשפט יורה בית המשפט על דרכי הדיון בתובענה במטרה לייעלו, לפשטו ולהחישו; בכלל זה רשאי הוא מיוזמתו או לבקשת בעל דין-

- (1) להורות על שלבי הדיון בתובענה ועל המועדים לקיומם ;
- (2) להורות על דרך ועיתוי שמיעת הודעות לצד שלישי ותביעות שכנגד ;
- (3) להורות אם העדויות הראשיות יישמעו בעל פה או בכתב כאמור בתקנה 67 ;
- (4) להורות על אופן ההגשה ועל דרכי הדיון בבקשות המנויות ברשימת הבקשות;
- (5) לפצל את הדיון ולתת כל הוראה דיונית בנוגע לדרך ליבון המחלוקות ;
- (6) להורות על מתכנות ניהול ההליך, משך זמן הוכחת הטענות וכשרותן של הראיות ;
- (7) להורות על סדר העדים שיתייצבו לדיון או יציגו מסמכים ואת משך זמן החקירות וכן לקבוע שחקירת עד מסוים היא מיותר ואינה נדרשת;
- (8) להורות על שמיעת עדות מוקדמת, עדות מחוץ לכותלי בית המשפט או בהיוועדות חזותית וכן על הפקדת ערובה להבטחת הוצאות העדים ;
- (9) למנות מומחה לשם בירור המחלוקת שבין בעלי הדין ;
- (10) להורות לבעלי הדין להגיש תיק מוצגים מאוחד או נפרד שיכלול את המוצגים של כל בעלי הדין ;

מסמכים - תיק מוצגים

תיק מוצגים מאוחד – איך?

- ✓ אי מילוי הוראות פרק ט' (שאלונים, גילוי ועיון במסמכים) – סנקציות:
- ✓ 60(א) רשאי לחייב הוצאות.
- ✓ 60(א) במקרים מיוחדים למחוק כתבי טענות.
- ✓ 60(ג) לא יהיה רשאי להגיש את המסמך כראיה, אלא ברשות והצדק סביר.
- ✓ 60(ג) אם מדובר במסמך מזיק לעניינו – רשאי למחוק כתב טענות או חיוב הוצאות למעט טעמים מיוחדים.

קדם המשפט

- ✓ מטרתו העיקרית של קדם המשפט הוא הכנת התיק לשלב שמיעת הראיות.
- ✓ תקנה 63(ד) "בישיבת קדם המשפט המסכמת יורה בית המשפט על סדרי הדיון בתובענה ובכלל זה, יורה על מועדי שמיעת העדים והסיכומים ויקצוב את משך העדות, זמני החקירות ומשך הסיכומים של כל אחד מהם"

החלטה על דרכי הדיון בבקשות תעשה במסגרת ישיבת קדם המשפט הראשונה

**דיון בעל פה
(תקנה 51)**

**הגשת בקשה בכתב
(תקנה 50)**

**ברירת המחדל – ככל שלא נקבע אחרת, הבקשה תוגש
בכתב (תקנה 49(ח))**

דיון בעל פה בבקשה (תקנה 51)

✓ באי כח הצדדים יהיו ערוכים לדיון בעל פה בכל הבקשות בישיבת קדם המשפט הראשונה.

✓ בית המשפט ייתן הוראות לגבי היקף וסדר טענות בעלי הדין, חקירת העדים והגשת המסמכים במסגרת הדיון בבקשה.

הגשת בקשה בכתב והדיון בה (תקנה 50)

הגשת בקשה בכתב תכלול את פירוט הטענות, אסמכתאות ותצהיר לאימות העובדות

החליט בית המשפט
שהבקשה מצריכה
תשובה

החליט בית המשפט, לאחר
שעיין בבקשה, שאינה
מצריכה תשובה

רשאי המשיב בתוך 20 יום או מועד
אחר שייקבע, להגיש תשובה הכוללת
טיעוניו, אסמכתאות ותצהיר

מגבלת היקף:
5 עמודים לבקשה,
(8 סעד זמני)
3 עמודים לתצהיר

אין זכות להגיב
לתשובה

קביעה כי הבקשה תידון
בעל פה

הכרעה בבקשה על יסוד
הבקשה והתשובות, עם
או בלי חקירת מצהירים

דחיית הבקשה

פסיקת הוצאות עבור כל בקשה (תקנה 53)

הכלל:

"בתום הדיון בכל בקשה יפסוק בית המשפט את הוצאות הבקשה ועל מי הן חלות, בלא קשר לתוצאות ההליך העיקרי".

החריג:

אלא אם נמצאו טעמים מיוחדים שלא לחייב בהוצאות.

דיון בבקשות לפני ישיבת קדם משפט ראשונה (תקנה 63(ג))

"אין באמור בתקנות משנה (א) או (ב) כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לתת החלטות הנוגעות לניהול ההליך גם לפני ישיבת קדם-המשפט"

אימתי?

- ✓ תביעות נזקי גוף – מינוי מומחים, תחשיבי נזק והצעת פשרה.
- ✓ בקשות אשר אם לא יטופלו, תהא ישיבת קדם המשפט ריקה מתוכן.

דרך הבאת הראיות – תקנה 67

בבית משפט שלום

"בית המשפט יחליט אם העדויות הראשיות **יישמעו בעל פה או בכתב**; בהחלטתו לגבי אופן שמיעת העדויות ישקול בית המשפט, בין השאר, את היקף הראיות בכתב ובעל פה, את מורכבותה של התביעה וטיב הסכסוך בין הצדדים תוך מתן עדיפות לשמיעת עדויות בעל פה, אם יש בכך לסייע לגילוי האמת ולניהול יעיל של הדיון".

בבית משפט מחוזי

בתובענה לסעד כספי שסכומה עולה על 2,500,000 ₪, **תינתן עדיפות למתן עדות בכתב**, אם יש בכך לסייע לגילוי האמת וניהולו היעיל של הדיון.

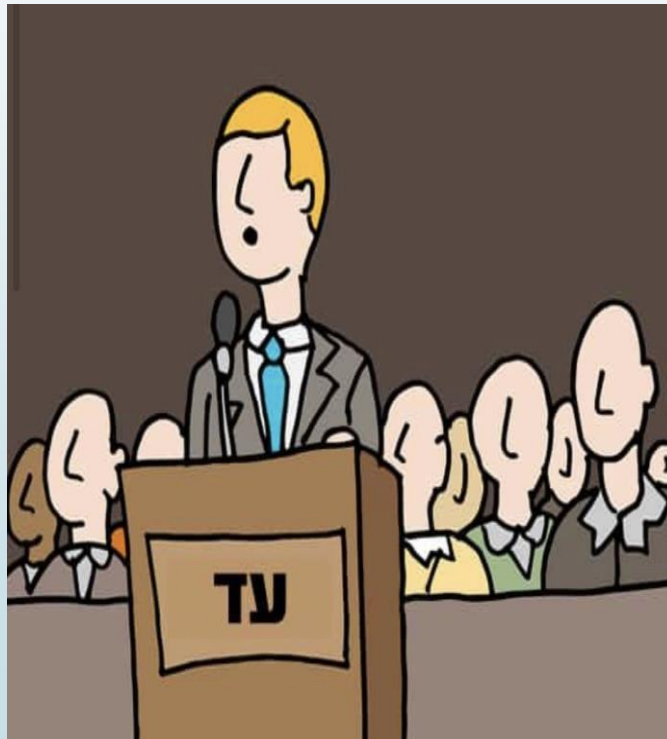
עדות בהיוועדות חזותית – תקנה 72 הערכות בית המשפט תכלול:

הגעת העד תקשה עליו, **נתן הסכמתו**, עדותו חיונית, אין מניעה מבחינת מדינת החוץ, מסך באולם, מסך לשופט. (השו' גרוסקופף רע"א 6128/20 **בשביל הכבוד בע"מ ואח' נ' מור ואח'** (3.9.2020))

- ✓ קבלת פרטי התקשרות עם הצדדים בתיק. (הצדדים עצמם ב"כ, עדים, מומחים).
- ✓ מתן הנחיות לגורמים בבית המשפט האמונים על תפעול מערכת ה-VC. (תיאום אולם התומך במערכת ה-VC, שריון המערכת ליום הדיונים הנקבע, עדכון פקידי העזר על פרסום השינוי במיקום הדיון, תיאום מול מחלקת מחישוב).
- ✓ "ניסוי כלים" יום לפני הדיון מול הגורמים אשר עתידים להשתתף בדיון.

הראיות – תקנה 67 (א) השיקולים לעניין עדות בכתב או בעל פה

- ✓ היקף הראיות בכתב ובעל פה;
- ✓ מורכבות התביעה;
- ✓ טיב הסכסוך בין הצדדים;
- ✓ הערכאה. (תקנה 67(ב)).

הראיות – תקנה 67 (א) יתרון או חיסרון?

- ✓ הערכות לדיון של הצדדים (זהות העדים, הכנת חקירה ראשית וחקירה נגדית).
- ✓ הערכות לדיון של בית המשפט (זהות העדים, צמצום והגדרת הסוגיות שבמחלוקת).
- ✓ הערכות לדיון של העדים. הכנה לקראת מתן העדות. תיאום העדות.
- ✓ הכנת תיק מוצגים כיצד? מה יכלול תיק המוצגים בעת שהעדות טרם נשמעה. זאת בין השאר בראי תקנה 63(ב)(10) להגשת תיק מוצגים מאוחד לכל הצדדים בהליך.
- ✓ קביעת לוח זמנים לשמיעת עדויות וניהול ההליך.

הראיות – תקנה 67 (ג) "בעל דין שכנגד – המצוי בחזית המחלוקת"

"לאחר שהוזהר העד כדין, בעל הדין שזימן את העד יחקרהו בחקירה ראשית ובעל הדין שכנגד ראשי לחקור את העד בחקירה נגדית; בכל הדין שזימן את העד רשאי לחזור ולחקור אותו בחקירה חוזרת, לגבי עניינים הנובעים מהחקירה הנגדית שנותרו לגביהם אי בהירות; לעניין תקנה משנה זו, **"בעל דין שכנגד" – כל בעל דין המצוי בחזית מחלוקת מהותית עם בעל הדין שזימן את העד או שבית משפט התיר לו לחקור את העד בחקירה נגדית**"

מספר הנתבעים אינה זהה בהכרח למספר החקירות הנגדיות...

שלב הדיון

- תקנה 64(ב) "הדיון שבו החלה שמיעת הראיות יתקיים ברצף והמשך הדיון במועד נדחה יתקיים בתוך ימים ספורים, זולת אם נסיבות העניין מחייבות אחרת; לעניין זה, על בית המשפט להבטיח, ככלל, שחקירה נגדית של עד תהיה מיד ובהמשך לחקירתו הראשית".

דרך סיכום הטענות – תקנה 74 (א) סיכומים בעל פה

"סיכומי טענות בעלי הדין יישמעו בעל פה בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות ; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים, בהתחשב, בין השאר, בהיקף הראיות בכתב ובעל פה, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים, להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה, יוגשו בכתב".

דרך סיכום הטענות – תקנה 74 (א) סיכומים בעל פה יתרונות וחסרונות

יתרונות

- שמיעת ההוכחות רק נסתיימה בעת שהעדויות עדיין טריות בזיכרון.
- אין חזרה על טענות וראיות שנשמעו רק עתה.
- סיכומים בעל פה נדרשים להיות קצרים וממוקדים.
- תורם ליעילות הדיון ולקיצור לוח הזמנים בעת שאין צורך להמתין לסיכומים, סיכומי תשובה וסיכומי תשובה.

חסרונות

- יש ב"כ המעדיפים זמן לארגן את טענותיהם לסיכומים, במיוחד בכל הנוגע לסיכומי תשובה ותגובה.
- בית משפט מקבל מסמך סדור וכתוב אליו ניתן להתייחס בעת כתיבת פסק הדין. (ניתן להגיש גם עיקרי טיעון לאחר הסיכומים בעל פה).

תודה רבה

על תשומת ה-

